

БОРИС ЄВДОКИМОВИЧ ЯКУБЕНКО
(до 60-річчя вченого)

Відомий учений-ботанік і педагог, професор, завідувач кафедри ботаніки Навчально-наукового інституту рослинництва, екології і біотехнологій Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП), доктор біологічних наук Борис Євдокимович Якубенко народився 27 травня 1952 року на Черкащині в селі Новоселиця Катеринопільського району в селянській родині. Дитинство та юність, зі всіма радощами й буднями селянського життя, пройшло в оточенні мальовничої природи козацького краю.

Вищу освіту Б.Є. Якубенко здобував у 1970—1975 роках в Українській сільськогосподарській академії, вступивши на факультет агрохімії та ґрунтознавства, де отримав кваліфікацію вченого агронома. Його науковий

© І.О. ДУДКА,
Д.В. ДУБИНА,
П.М. УСТИМЕНКО,
П.М. ЦАРЕНКО, 2012

шлях розпочався з навчання в аспірантурі в 1978—1982 роках. Тут під керівництвом відомого вченого, професора П.О. Горшкова він працює над кандидатською дисертацією. Після захисту дисертації (1982 р.) розпочинає наукову й педагогічну діяльність асистентом кафедри ботаніки УСГА. З 1987 р. почав читати курс лекцій із загальної ботаніки для студентів факультетів зооінженерного, ветеринарного, агрохімії та ґрунтознавства рідного ВНЗ, дещо пізніше — курс захисту рослин.

Наукова діяльність Бориса Євдокимовича Якубенка відзначається різноманітністю напрямків та інтересів. Вагоме теоретичне та практичне значення мають його ґрунтовні флористичні та геоботанічні дослідження щодо відновлення природних кормових угідь, розроблення класифікації лук, степів і боліт лісостепової зони України та трансформації рослинного покриву за умов дії антропогенних факторів. Значні зусилля Б.Є. Якубенко спрямував також на вивчення біологічних особливостей лікарських рослин. Він отримав шість патентів на винаходи і шість авторських свідоцтв України на сорти рослин, новітню оригінальну методику оптимізації фітоценозів природних кормових угідь в умовах антропогенного пресингу. Теоретичні основи та науково-практичні рекомендації вченого сприяють збереженню, відновленню й охороні біологічного різноманіття в лісостеповій зоні України. Б.Є. Якубенко сформував теоретичні засади залужного відтворення рослинності на перелогах, розробив основи формування агрофітоценозів із лікарських і злаково-бобових видів рослин. Результати його досліджень з оптимізації рослинності природних кормових угідь впроваджені в господарствах у багатьох областях України.

Завдячуючи Борисові Євдокимовичу, не одне покоління студентів НУБіП України дотепер практикується на створеній ним колекції лікарських, кормових і декоративних рослин, яка нараховує понад 150 видів.

У 2008 році на засіданні спеціалізованої ради Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України Б.Є. Якубенко захищає докторську дисертацію «Природні кормові угіддя Лісостепу України: флора, рослинність, динаміка, оптимізація» (науковий консультант — доктор біологічних наук, професор І.М. Григора), яка стала логічним завершенням здійснених ним багаторічних досліджень трав'яних екосистем регіону.

Наукову діяльність учений успішно поєднує з великою науково-організаційною роботою. Із 1 червня 2000 року й донині очолює кафедру ботаніки ННІ рослинництва, екології і біотехнологій НУБіП України. Протягом 2002—2004 років за сумісництвом працював директором Навчально-наукового центру біології рослин і біотехнологій ННІ рослинництва, ґрунтознавства та екології НУБіП України. Постійно бере участь у роботі різних комісій, неодноразово був ініціатором і організатором конференцій та «круглих столів», присвячених проблемам вивчення різноманіття рослинного покриву. Він є членом учених рад НУБіП України, ННІ рослинництва, екології і біотехнологій, Українського інституту з експертизи сортів рослин і членом спеціалізованих учених рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій Інституту ботаніки імені

М.Г. Холодного НАН України, Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України та НУБіП України.

Чималим є науковий доробок Б.Є. Якубенка: численні публікації (понад 300 наукових праць), активна раціоналізаторська та медійна діяльність. Це лише частка того, що характеризує багатогранну особистість. Серед публікацій автора — чотири монографії, два підручники «Курс загальної ботаніки», «Ботаніка з основами гідроботаніки», навчальні посібники «Ботаніка. Практикум», «Польовий практикум з ботаніки», «Геоботаніка», «Технологія вирощування лікарських рослин та їх використання у медичній і ветеринарній практиці», «Геоботаніка: тлумачний словник», «Збірник тестових питань з ботаніки», «Морфологія рослин», «Цитологія рослин», «Систематика двосім'ядольних рослин», «Словник. Ботанічні терміни» та ін.

За значні досягнення в галузі науки й освіти Борис Євдокимович Якубенко нагороджений медаллю ВДНГ СРСР, Почесними грамотами Міністерства аграрної політики і продовольства України та НУБіП України. Він отримав також подяки від Державного комітету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України тощо.

Борис Євдокимович закоханий у природу, надзвичайно любить українські пісні й вишиті рушники, постійно мандрує по заповідних куточках України. Нині він сповнений творчих сил і задумів, новаторських ідей та планів. З ентузіазмом працює над виданням нових книг, підручників, навчальних посібників, керує науковою роботою студентів і аспірантів, читає лекції, проводить лабораторні заняття та щорічні літні практики.

Зичимо ювілярові доброго здоров'я на довгі та щасливі роки, бадьорості духу, зацікавленості в житті та невичерпної енергії для втілення нових творчих задумів.

*І.О. ДУДКА, Д.В. ДУБИНА, П.М. УСТИМЕНКО,
П.М. ЦАРЕНКО, І.П. ГРИГОРЮК*